

Osoko bilkura

Bilbon, 2014ko uztailaren 18an

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Videgain, Xarles, buruordea,
Kintana, Xabier, idazkaria,
Aleman, Sagrario, diruzaina,
Arejita, Adolfo, Iker sailburua,
Azkarate, Miren,
Goenaga, Patxi,
Iñigo, Andres,
Irazu, Jose «B. Atxaga»,
Kaltzakorta, Jabier,
Oihartzabal, Beñat,
Oñederra, Miren Lourdes,
Peillen, Txomin,
Sagarna, Andoni,
Toledo, Ana,
Uribarren, Patxi eta
Zabaleta, Patxi.

Osa, Erramun eta
Zabaleta, Joseba,
zegozkien gaietan.

Ezin etorriak eta ahalak: Aurelia Arkotxak ahala Ana Toledori; Jean-Baptiste Coyosek ahala Andres Urrutiari; Patxi Salaberrik ahala Andres Urrutiari; Pello Salaburuk ahala Patxi Goena-

gari; Joan Mari Torrealdaik ahala Andoni Sagarnari; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Batzarra Bilbon, Euskaltzaindiaren egoitzan hasi da, goizeko 10:00etan, ezkerreko zutabearen ageri diren euskaltzainak bertan direla.

Hasieran, euskaltzainburuak euskaltzain guztiak agurtu eta etorririkoen zerrenda eta horien ahalak irakurri ditu. Ondoren, quoruma badela egiaztatuta, Euskaltzaindiaren uztaileko Osoko bilkurari hasiera eman zaio, eguneko gaien ordenaren arabera.

E. Osa idazkariordeak, Akademiak egun honetan hartuko dituen ohorezko euskaltzainen harrera-ekitaldia, 12:30ean egitekoa, nolakoa izan den azaldu du.

1. Osoko bilkurako (2014-06-27) bilera-agiria onartzea, hala erabakiko balitz.

J. Lakarrak etortzerik izan ez badu ere, oharra bidali du idatziz. Idazkariordeak

irakurri du. Gauzak horrela, 3. orrialdeko «Bestalde, J. Lakarrak ez du uste ustezko etimologiei kasu behar zaienik» esaldia, beste honengatik ordeztea proposatu du: «Bestalde, J. Lakarrak gogoratzen du ez dela ohikoa, etimologiengatik egokitasuna inolaz ere zalantzan jarri gabe, irizpide etimologikoa izatea honelako erabakietarako irizpide nagusia». Eginiko zuzenketa onartu da.

M. L. Oñederrak hiru ohar egin ditu; batetik, 2. orrialdeko azken paragrafoari, ez bat eranstea falta da («2013. urteko bi errendapenei, bai eta 2014. urteko hiru plangintzei buruz ere oharririk ez denez»); bestetik, 3. orrialdeko, 4. puntuko, lehenengo paragrafoko esaldia, honetara jar dadin iradoki du: «Nafarroako Allozko urtegira doan *Ubagua ibaia* Lezaun aldean hasi eta...»; eta azkenik, 3. orrialdeko, 5. puntuko 4. paragrafoari esaldi bat eranstea falta dela adierazi du: «..., gauza batzuk ondo ulertzeko, patxada handiagoa beharko litzateke eta. *Gehitu du, oro har, osoko bilkuretan gai garrantzitsuen inguruko eztabaida gutxiegi dagoela bere ustez*». Eginiko hiru oharrak onartu dira Osoko bilkuran.

2. Ageriko bilkuretako (2014-01-31koa) eta (2014-03-28koa) bilera-agiriak onartzea, hala erabakiko balitz.

Ez da oharririk jaso, beraz, ontzat eman dira.

3. «Antzinateko dinastiak». Jasotako oharrak eta iruzkinak aurkeztu, eztabaidatu eta erabaki, hala badagokio.

Zerrenda honi oharrak egiteko jarririko epea oraindik bete ez denez, ezin da oraingoan puntu hau aztertu. Beraz, irailerako utzi da.

4. Euskaltzaindiko Ikerketa Estatutua. Jasotako oharrak aurkeztu, eztabaidatu eta erabaki, hala badagokio.

Zuzendaritzak aurkezturiko proposamen berrituari oharrak, P. Goenagak, B. Oihartzabalek eta M. L. Oñederrak egin dizkiote.

Hitza, lehenik, P. Goenagari eman zaio. Izan ere, berak osoko zuzenketa aurkeztu du. Hasieran esan du eskertuko zuela ohar guztiak euskaltzain guztien eskuetara helaraztea, Osoko bilkuraren aurretik. Ondoren, osoko zuzenketa irakurri du.

E. Osa idazkariordeak osoko zuzenketa dela eta, Zuzendaritzak 2014ko uztailaren 16ko bilkuran onarturiko erantzuna irakurri du.

A. Iñigok Zuzendaritzaren testuari eutsi behar zaiola uste du. M. L. Oñederrak uste du gai hau Barne Jardunaldietan patxadaz tratatzeko kontua dela, presaka erabakitzen ibili gabe. A. Arejitak gauzak *ad calendas graecas* atzeratzea ez dela

egoki azpimarratu du, hortxe gelditzeko arriskua lukeelako. Halaber, ikertzailearen estatutuari nahitaezkoa dela iritzi dio. Bestalde, P. Uribarrenek esan du ekarpenak egiteko eta eztabaidatzeko aukera egon dela eta erabakia hartzeko unea dela.

P. Goenagak Zuzendaritzak aurkezturiko testuari ezetza eman dio. M.L. Oñederrak bere oharrak ere aurretik irakurtzeko eskatu du. Gauzak horrela, eztabaida egon da segitu beharreko prozedura dela eta. Izan ere, batzuek proposatu dute, eginiko ohar guztiak irakurtzea eta ondoren erabakia hartzea. Beste batzuek, ordea, P. Goenagaren osoko zuzenketari buruz erabakia hartzea normalena dela esan dute. Izan ere, osoko zuzenketa onartuz gero, Zuzendaritzak eginiko idatziari buruz, bai eta oharrei buruz hitz egiteak ez leukake zentzurik.

Azkenean, P. Goenagak eginiko osoko zuzenketari buruzko isilpeko bozketa egin da. Osoko bilkuran daudenak eta ordeztuak 23 euskaltzain dira. Emaizta ondokoa izan da: 6 boto osoko zuzenketaren aldekoak, 15 boto kontrakoak eta 2 boto zuri.

Erabakia hartu ondoren, B. Oihartabalek bere oharrak irakurri ditu. Jarraian, idazkariordeak ere Zuzendaritzak 2014ko uztailaren 16ko bilkuran onarturiko erantzuna irakurri du. Azken idazki honetan, B. Oihartabalek eginiko ohar batzuk ontzat eman ditu eta beste batzuen gainean tarteko proposamenak egin ditu Zuzendaritzak. B. Oihartabalek xedapen osagarrietan ageri den *estatusa* hitza *eginkizun* hitzaz ordezteka eskatu du. Onartu da, bai eta Zuzendaritzak B. Oihartabalek aurkeztutakoaren harira eginiko proposamenak ere.

M. L. Oñederrak ez du berea irakurri nahi izan, adieraziz luzeegi izango litzatekeela hori egitea eta bere oharrak ez zeudelako pentsatuta banatu eta berehala bozketara eramateko, euskaltzainek denboraz irakurri eta denen artean eztabaidatzeko baizik. Edozelan ere, gai honetan erabiliriko prozedura dela eta, zenbait kontsiderazio egin ditu. Euskaltzainburuak ere beste gogoeta batzuk egin ditu, eta idatzizko proposamenak egitea gomendatu die euskaltzain guztiei.

Zuzendaritzak 2014ko uztailaren 16ko bilkuran onarturiko erantzuna irakurri du idazkariordeak eta bertan M. L. Oñederrak eginiko zenbait ohar onartu, beste batzuk ezetsi eta zenbaitetan tarteko proposamenak ere egin ditu.

M. L. Oñederrak berriz ere adierazi du ez zaiola egoki iruditzen eztabaidarako erabili den prozedura, zehazki Zuzendaritzak bakarrik ikustea oharrak bilera baino lehen eta erantzuna bileran bertan ezagutzea ohargileak ere. Euskaltzainburuak, erantzunez, Barne-erregelatan dagoela hori eta Europako eta Mendebaldeko prozedurari segitu zaiola esan du. Patxi Goenagak adierazi du, etorkizunerako onartu den metodologia hori izanez gero, bera abstenitu egingo dela.

B. Oihartzabalek testuaren idazkerako esaldi «bitxi edota ulergaitzak» azpimarratu ditu eta erredakzio problema batzuk seinatu.

A. Urrutiak galdetu du ea Zuzendaritzaren oharrak onartzen diren ala ez. M. L. Oñederrak berak ez duela botaziorik onartzen erantzun du.

Euskaltzainburuak, Zuzendaritzak eginiko oharrekin, Ikerketa Estatutua onartzen den ala ez bozkatzeari deitu du. P. Goenagak esan du, bere eta berak ordeztu duen P. Salabururen botoak ez dituela baliatuko eta bozketan ez duela parte hartuko. Era berean, M. L. Oñederrak esan du ez duela botazioan parte hartuko. Biek bilera-agirian hala jasotzea eskatu dute.

Ondorioz, Ikerketa Estatutua, Zuzendaritzak eginiko zuzenketekin, botoetara eramana da. Denera 20 boto eman dira, horietatik 16 boto alde, 1 aurka eta 3 zuri.

5. Esku artekoak

5.1. Xabier Aranbururen heriotza. Xabier Aranburu Gipuzkoako kazetari eta euskaltzain urgazlea 2014ko uztailearen 10ean, 82 urte zituela, hil dela jakinarazi da. Haren senideei euskaltzainen doluminak bidaltzea erabaki da. Hilberri txostena nork idatzi eta irakurriko duen aurrerago erabakiko da.

5.2. Euskera agerkariaren Idazketa Kontseiluak Aholku Batzordeko kide berriak proposatu ditu. *Euskera* Euskaltzaindiaren barne agerkariaren Idazketa Kontseiluak Aholku Batzordeko kide berriak (orain arteko gehitzeak) proposatu ditu, 2014ko uztailearen 8an eginiko bilkuran. Honako hauek dira: Martin Haase, Martine Berthelot, Xabier Itzaina, Mixel Aurnague, Jon Landaburu eta Jose Ignazio Hualde. Guztien curriculum laburtuak ere banatu zaizkie euskaltzainei. Eginiko proposamena onartu da Osoko bilkuran.

5.3. Lankidetzaren hitzarmenak. *Karmel* aldizkariaren eta Euskaltzaindiaren artean lankidetzaren hitzarmena izenpetu da, 2014ko uztailearen 10ean. Hitzarmen horrek *Karmel* aldizkariaren eta Euskaltzaindiaren arteko elkarlana sustatzea du xede, euskarari eta euskal kulturaren normalizazioari buruzko proiektu partekatutako gauzatzeko. Euskararen jakitea, erabilera zein haren aldeko sustapenaren ikerketa, dibulgazioa eta sentiberatzea izango dira, batez ere, bi erakundeon arteko hitzarmenaren xede nagusiak. Besteren artean, hitzarmen horren ondorioz, Euskaltzaindiak garatzen diharduen Lexikoaren Behatokia izeneko egitasmoa elikatze asmoz, *Karmel* aldizkariaren euskarazko testu-masa Akademiaren eskuetan jarriko da. Testu-masa hori Hiztegi Batuan egin behar diren azterlanak egiteko ere erabil dezake Euskaltzaindiak.

5.4. Argitalpenak eta webguneko atal berria. Joseba Intxaustiren *Euskara eta hizkuntzak gizartean. I Aitorpenak. Ekinbideak; II Jarrerak. Politikak. Pedagogiak eta III Erlijioak. Eliza Kristauak (Etxeberri bilduma (EHS))* aurkeztu berri dira. Liburu hauek Euskaltzaindiaren eta Kulturaren Aldeko Euskal Fundazioaren arteko lan-kidetzari esker argitaratu dira.

Era berean, uztailaren 3an, Euskaltzaindiak atal berri bat zabaldu du Interneten, bere webgunean. «Hitz-elkarketa» du izena eta «Hiztegiak eta corpusak» atalaren barruan kokatu da. Bertan jaso dira Lexiko Erizpideak Finkatzeko (LEF) batzordeak hitz-elkarketaz egin dituen lau lanak. Horietako hiru [*Hitz-Elkarketa/1* (1986), *Hitz-Elkarketa/3* (1991) eta *Hitz-Elkarketa/4* (1992)] eskura zituen erabiltzaileak paperezko edizioan, baina ez zegoen bertsio elektronikorik. Orain PDF formatuan ere kontsulta daitezke, webgunean.

Laugarren lana, *Hitz-Elkarketa/2* izenekoa, argitaratu gabe zegoen orain arte. Horren edukia, beraz, lehenbiziko aldiz eskaintzen da, hiru bertsiotan. Lana Miren Azkarate euskaltzain osoak eta Elixabete Perez Gaztelu euskaltzain urgazleak prestatu dute. Maketa prestatzen-eta, Jon Artza Argitalpen zerbitzukoak jardun du. Atal honen aurkezpena aurrerago egingo da Osoko bilkuran. Nolanahi ere, erabiltgarri dago Euskaltzaindiaren webgunean.

5.5. Imanol Berriatuaren jaiotzaren mendeurrena. Idazkariordeak adierazi duenez, bihar, uztailaren 19an, Elantxobeko herrian, Euskaltzaindiak eta bertako udalak antolaturik, omenaldi bat eskainiko zaio bertako seme zen Imanol Berriatua euskaltzain urgazlea zenari. Hartara, bilduko den jendearen aurrean, Andres Urrutia euskaltzainburuak, Koldo Olagibel herriko alkateak eta Juan Luis Goikoetxea eta Xabier Kintana euskaltzainek, herriko seme ospetsu horren bizitza eta lanez hitz egingo dute. Era berean, Israelgo Hezkuntza Ministerioko arduradun izandako Arieh Xoval eta Hebreeraren Akademiako kide den Mordechai Mixor jaunek omenaldi honetarako helarazi dituzten oroitzapenezko eskutitzak irakurriko ditu Euskaltzaindiko idazkariak. Gero, herriko lorategi batean, itsasora begira, aita Imanolen harrizko oroigarria agertuko dute.

5.6. Hurrengo bilkura. Irailaren 26an egingo da, Zangozako Udaletxean. Ondoren, 13:00etan, euskaltzainek, Zangozako ikastola, aurrean Nafarroa Oinez antolatzen duena, bisitatuko dute.

5.7. 166. arauaren zuzenketa. Aurreko bilkuran eskatutakoa kontuan hartuz, 166. arauaren zuzenketa dela-eta, informazio osagarria banatu zaie euskaltzainei.

6. Azken ordukoak.

Ez da gairik izan.

Eta besterik ez dela, 12:30ean Osoko bilkura bukatutzat eman da.

Andres Urrutia Badiola,
euskaltzainburua

Xabier Kintana Urtiaga,
idazkaria

Ageriko bilkura

Bilbon, 2014ko uztailaren 18an

Ohorezko euskaltzain berriei diploma eta ikurra emateko,
Ageriko bilkura

Bilbon, Euskaltzaindiaren egoitzan, eguerdiko 12:30ean, Euskaltzaindiak Ageriko bilkura egin du, 2014ko maiatzaren 30ean, Gipuzkoako Foru Aldundian eginiko Osoko bilkuran ohorezko euskaltzain izendatutakoei diploma eta Akademiaren ikurra emateko.

Bildu direnak:

Euskaltzain osoak: Andres Urrutia euskaltzainburua, Xarles Videgain burordea, Xabier Kintana idazkaria, Sagrario Aleman diruzaina, Adolfo Arejita Iker sailburua, Jean-Baptiste «Battittu» Coyos Jagon sailburua, Patxi Goenaga, Andres Iñigo, Jose Irazu «Bernardo Atxaga», Jabier Kaltzakorta, Beñat Oihartzabal, Txomin Peillen, Andoni Sagarna, Ana Toledo, Patxi Uribarren eta Patxi Zabaleta.

Euskaltzain ohorezkoak: Frantziska Arregi, Luis Baraiazarra eta Jose Mari Iriondo.

Diploma eta ikurra gaur jaso duten ohorezko euskaltzain berriak: Paulo Agirrebaltzategi, Anjel Aintziburu, Dionisio Amundarain, Xabier Amuriza, Xipri Arbelbide, Antonio Campos, Maite Idirin, Mixel Itzaina, Jon Landaburu, Martin Orbe eta Manu Ruiz Urrestrarazu. Joan Martí i Castell ohorezko euskaltzain berriak ezin etorria adierazi du.

Euskaltzain urgazleak: Kepa Altonaga, Pruden Gartzia, Juan Luis Goikoetxea, Jacinto Iturbe, Abel Muniategi eta Manex Pagola.

Erramun Osa euskaltzain urgazlea eta idazkariordea eta Joseba Zabaleta kudeatzailea.

Imanol Igeregi *Euskal Herriko Ikastolak* Europar Kooperatiba Elkarteko zuzendaria, Karmele Artetxe Udako Euskal Unibertsitateko zuzendaria eta Iñaki Murua Euskal Herriko Bertsozale Elkarteko presidentea.

Euskaltzaindiko langileak: Lutxi Alberdi eta Amaia Okariz.

Ekitaldian zehar, Ander Berrojalbiz biolin-jotzaileak eta Maider Lopez biola-jotzaileak hartu dute parte. Hauen *Haika mutil* kantak eman dio hasiera ekitaldiari. Segidan, Xabier Kintana Euskaltzaindiko idazkariak hitza hartu du. Honek, euskaltzainburua, euskaltzain osoak, ohorezkoak, urgazleak, senideak eta gonbidatuak agurtu ondoren, Euskaltzaindiaren arautegiaren 39. artikulua jasozten duena irakurri du: «Euskaltzain ohorezkoen mailan sartuko dira Euskaltzaindiaren ustetan euskarari mesede bikainak egindako lagunak. Izendatuak izateko, izkribuzko proposamendua behar da, nahiz Zuzendaritzak nahiz bi euskaltzain osok egin, eta Batzarrean onartzea». Gauzak horrela, euskaltzainek eginiko proposamenak kontuan hartuz, Zuzendaritzak ohorezko euskaltzainak izendatzeko proposamena Donostian, Gipuzkoako Foru Aldundian, 2014ko maiatzaren 30ean eginiko Osoko bilkuran aurkeztu zuela eta Osoko bilkurak aho batez onartu zuela gogora ekarri du. Era berean, izendapena jasoko dutenen izenak irakurri ditu, hona hemen: Paulo Agirrebaltzategi, Anjel Aintziburu, Dionisio Amundarain, Xabier Amuriza, Xipri Arbelbide, Antonio Campos, Maite Idirin, Mixel Itzaina, Jon Landaburu, Joan Martí i Castell, Martin Orbe eta Manu Ruiz Urrestarazu.

Xabier Kintana Euskaltzaindiko idazkariaren esanetan, nabariak dira ohorezko berrien meritua: «Era askotako lanak egin dituzue, bakoitzak bere arloan, ezberdinak, baina guztiek helburu berbera izan dute: euskal hizkuntza eta gure herri nortasuna aurrera eramatea, Euskal Herria iraunaraztea. Gaurdanik ofizialki ohorezko euskaltzainak izango zarete, baina gogoan izan gaur ez zenuketela diploma hori jasoko, aspaldidanik eta urte askotan, zuen praktikan jada ohorezko euskaldunak izan ez bazinete. Izan ere, zuei ohore hori ematean, zuek gure artean hartzean, euskaltzain guztiok ere ohoraturik sentitzen gara. Zuekin zorrean egon gara eta gaur zor hori kitatzeko aukera daukagu».

«Euskara guztiona da», aldarrikatu du idazkariak. Eta ondokoa gaineratu: «Baina gero, argi dago guztion esku egon den balio hori, herritar batzuek, herrizaletasunez, kultura zentzuaz bera aintzat hartu, ikasi, landu, jagon, goratu eta gizarteko toki guztietan zabaltzen saiatu direla, hizkuntzako euskalduntasun praktiko hori harrotasunaz jendartearen erabiltzen eta bere balio-eremua ere etengabe hedarazten». «Urte beltz luzeetan ere» euskararen eta euskal kulturaren alde lan egin duten

pertsonak eta kolektiboak goraiatu ditu Kintanak eta horien artean ohorezko berriak kokatu ditu. «Azkenean –esan du– pertsona horien ahaleginari esker lortu du gure herriak hogeita batgarren mendearen hasieran, oraindik burua harrotasunez euskaldun eta tente eramatea».

Idazkariak mintzaldia bukatzean, Erramun Osa idazkariordeak hitza hartu du eta, Zuzendaritzako kideek diploma eta ikurra eman aurretik, ohorezko euskaltzain bakoitzaren biografia eta merezimenduak aipatu ditu laburki, bai eta eskuratuko duten diplomak jasotzen duena irakurri ere. Honakoa dio diplomak: «Euskaltzaindiak euskararen aldeko haren merezimendu bikainak aitortuz, euskaltzain ohorezko izendatu du». Diploma eta ikurra jaso ahala, ohorezko euskaltzain berriek esker oneko hitzak egin dituzte eta beren poza adierazi dute.

Ikurrak eta diplomak banatu ondoren, ekitaldian izan diren musikarien soinu-emanaldi laburra eskaini da. Horren segidan, Ageriko bilkurari amaiera eman aurretik, Andres Urrutia euskaltzainburuak hitza hartu du. Bere esanetan, «Guk zuei baino, zuek egiten diozue ohore Euskaltzaindiari eta euskal gizarte osoari». Euskararen giltza «sendo, irmo eta mundura zabalik» eguneroko bizitzan datzala esan du euskaltzainburuak. Hori dela-eta bai omenduei, bai beren senide eta lagunei ere, gonbita argia egin die: «Ekin eta jarrai».

Euskaltzainburuaren hitzak entzun ondoren, taldeko argazkia egin eta aho-gozagarri arina eskaini zaie hurreratu diren guztiei, ekitaldiari amaiera emanaz, 14:00etan.

Andres Urrutia Badiola,
euskaltzainburua

Xabier Kintana Urriaga,
idazkaria